

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi (2021–2030)”

(COM(2021) 615 final)

(2022/C 290/13)

Esittelijä: **Ákos TOPOLÁNSZKY**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 1.12.2021
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	työllisyys, sosiaaliasioiden, kansalaisuus
Hyväksyminen jaostossa	7.3.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	23.3.2022
Täysistunnon nro	568
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	145/0/4

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK puolustaa ja korostaa vakaasti ja vahvasti perusarvoja, jotka muodostavat perustan EU:lle ja yhteiselolle EU:ssa. Komitea katsoo, että kaikki antisemitismin ilmentymät ovat ristiriidassa eurooppalaisten arvojen ja normien kanssa, sillä ne johtavat oikeuden rikkomiseen ja eristämiseen ja ovat näin uhkana paitsi asianomaisille yhteisöille ja juutalaiselle elämäntavalle myös eurooppalaiselle kulttuuriperinnölle ja nykypäivän Euroopalle sekä Euroopan demokratian tulevaisuudelle, joka voi toteutua vain moniarvoisessa yhteiskunnassa.

1.2 ETSK kannattaakin vakaasti strategian⁽¹⁾ käynnistämistä ja on tyytyväinen siihen, että sitä varten järjestettiin laaja kuuleminen vuonna 2021. Komitea on myös kaikilta osin samaa mieltä siitä, että antisemitismin torjunnan lisäksi on pyrittävä kehittämään julkista politiikkaa ja tekemään yhteistyötä yhteisöjen tasolla vastavuoroisen hyväksynnän edistämiseksi.

1.3 Komitea kannattaa vakaasti sitä, että strategialla pyritään paitsi torjumaan antisemitismia myös tukemaan juutalaista elämäntapaa. Juutalaisyhteisöt ja juutalaisuutta tunnustavat eivät ole pelkästään menneisyyden ja nykyisyyden passiivisia uhreja vaan myös aktiivisia toimijoita Euroopan yhteiskunnissa. Komitea kannattaa varauksetta strategian visiota Euroopan tulevaisuudesta, jossa juutalaisyhteisöt kasvavat ja kehittyvät. ETSK on vakuuttunut siitä, että sen lisäksi, että antisemitismi rikkoo Euroopan juutalaisten oikeuksia, se koettelee myös Eurooppa-aatetta, yhteisloa Euroopassa, oikeusvaltioperiaatetta, perusoikeuksia ja demokratiaa.

1.4 ETSK kannattaa holokaustin muistoa kunnioittavan kansainvälisen liiton (IHRA) käyttämää antisemitismin määritelmää⁽²⁾ ja kehottaa painokkaasti kaikkia jäsenvaltioita ottamaan sen käyttöön ja pitämään sitä perustana poliittisessa toiminnassaan.

1.5 Komitea aikoo käsitellä asiaa vuosittain jossain tärkeimmistä operatiivisista elimistään ja tarvittaessa arvioida strategian täytäntöönpanoa myös muilla keinoin (maakohtaiset vierailut, tutkimus jne.).

⁽¹⁾ Komission tiedonanto ”EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi” (COM(2021) 615 final).

⁽²⁾ ”Antisemitismi on tietty juutalaisia koskeva näkemys, joka voi ilmetä vihana juutalaisia kohtaan. Antisemitismin retoriset ja fyysiset ilmentymät on suunnattu juutalaisiin tai muihin kuin juutalaisiin henkilöihin ja/tai heidän omaisuuteensa, juutalaisyhteisön instituutioihin ja uskonnollisiin tiloihin.” <https://www.holocaustremembrance.com/fi/resources/working-definitions-charters/kansainvalisen-holokaustin-muistoa-kunnioittavan-liiton>

1.6 ETSK on tyytyväinen siihen, että koulutukseen kiinnitetään erityistä huomiota strategian painopisteissä. Koulutuksella on olennainen asema antisemitismin torjunnassa ja ehkäisemisessä. Koulutusta varten on aiheellista luoda yhteistyössä ammattijärjestöjen ja juutalaisyhteisöjen edustajien kanssa koulutussisältöä ja opetusaineistoa, joissa käsitellään asiaan liittyviä oleellisia kysymyksiä, muun muassa etnisen suvaitsemattomuuden, rasismin, viharikosten ja ennakkoluulojen torjuntaa.

1.7 Mediassa olisi käytettävä systemaattisesti kaikkia saatavilla olevia perustuslaillisia ja eurooppalaisia oikeudellisia välineitä antisemitistisen sisällön torjumiseksi, ja tietämystä ja ymmärrystä juutalaisesta elämäntavasta olisi parannettava huolehtimalla siitä, että aiheesta raportoidaan tasapainoisemmin ja sensitiivisemmin.

1.8 ETSK ehdottaa, että komissio pohtisi sitä, miten tulevia politiikkoja laadittaessa voitaisiin taata juutalaisyhteisöjen oikeus säilyttää uskonnollinen vakaumuksensa ja uskonnolliset rituaalinsa keinona tukea juutalaista elämäntapaa Euroopassa.

1.9 ETSK katsoo, että juutalaisen kulttuurin, joka on kulttuuriperintönä erottamaton osa eurooppalaista identiteettiä, on oltava paremmin kansalaisten ja suuren yleisön ulottuvilla, ja sitä on tuotava lähemmäs kansalaisia. Näin tarjoutuisi myös erinomainen tilaisuus edistää keskinäistä ja yhteisöjen välistä ymmärrystä, joka on edellytys paitsi Eurooppa-aatteen menestykselle myös juutalaisen identiteetin kehittämiseksi ja tätä identiteettiä tunnustavien yhteisöjen vahvistamiselle.

1.10 Selkeä ja vankka lainsäädäntökehys, jossa puututaan järjestelmällisesti vihapuheeseen ja siihen liittyviin ilmiöihin, kuten disinformaatioon, on olennainen ja välttämätön osa unionin oikeusjärjestystä, mutta se ei yksinään riitä. Lainsäädäntökehyksiä olisi täydennettävä yhteisöjen ja yhteiskunnan tasolla laajasti käyttöön otettavilla opetusvälineillä ja ohjelmilla, jotka pystyvät tavoittamaan kansalaiset.

1.11 Populismien maailmanlaajuinen nousu korostaa tarvetta kiinnittää huomiota antisemitismin laajempaan sosiaaliseen kontekstiin. Yhdenlaista vihaa ei voida poistaa, jos samalla ohitetaan muunlaiset vihan muodot eikä puututa niihin tehokkaasti.

1.12 Kaikkien jäsenvaltioiden on varmistettava kansalaisten vapaus uskonnolliseen vakaumukseen ja rituaaleihin ja niiden harjoittamiseen ilman pelkoa. Uskontoihin ja erityisesti juutalaisuuteen kohdistuvan pelottelun, tapahtuu se millä tavalla tahansa, olisi katsottava loukkaavan demokraattista oikeusjärjestystä.

1.13 ETSK kannustaa Euroopan komissiota antamaan antisemitismin torjunnalle ja juutalaista elämäntapaa tukevalle strategiselle ohjelmalle vahvan ulkopoliittisen ulottuvuuden kolmansien maiden ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa tehtävän yhteistyön kaikilla osa-alueilla.

1.14 Komitea suosittaa, että strategian täytäntöönpanon tehostamiseksi neuvostoon perustetaan pysyvä yksikkö, joka vastaa antisemitismin seurannasta ja torjumisesta.

1.15 Koska urheilussa ja erityisesti jalkapallossa on niiden suosion ja laajan julkisuuden vuoksi vakava antisemitismin vaara ja koska urheilu voi toisaalta olla myös tärkeä väline tämän ilmiön tehokkaassa torjunnassa, ETSK on vakuuttunut siitä, että myös tällä alalla on annettava vahvoja suosituksia ja laadittava suuntaviivoja.

2. Yleistä

2.1 ETSK puolustaa ja korostaa vakaasti ja vahvasti perusarvoja, jotka muodostavat perustan EU:lle ja yhteiselolle EU:ssa. Niihin kuuluvat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina⁽³⁾. Komitea katsoo, että kaikki antisemitismin ilmentymät ovat ristiriidassa eurooppalaisten arvojen ja normien kanssa, sillä ne johtavat oikeuden rikkomiseen ja eristämiseen ja ovat näin uhkana paitsi asianomaisille yhteisöille ja juutalaiselle elämäntavalla myös eurooppalaiselle kulttuuriperinnölle ja nykypäivän Euroopalle sekä Euroopan demokratian tulevaisuudelle, joka voi toteutua vain moniarvoisessa yhteiskunnassa.

⁽³⁾ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidut toisinnot, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=FI>

2.2 Huomattakoon kuitenkin, että strategialla pyritään paitsi torjumaan antisemitismia myös tukemaan juutalaista elämäntapaa. On joka tapauksessa myönteistä, että strategiassa korostetaan sitä, että juutalaisyhteisöt ja juutalaisuutta tunnustavat eivät ole pelkästään menneisyyden ja nykyisyyden passiivisia uhreja vaan myös eurooppalaisen yhteiskunnan aktiivisia toimijoita, jotka antavat oman merkittävän panoksensa monimuotoisen ja osallistavamman Euroopan luomiseen. Komitea kannattaa varauksetta strategian visiota Euroopan tulevaisuudesta, jossa juutalaisyhteisöt kasvavat ja kehittyvät.

2.3 ETSK kannattaakin vakaasti strategian⁽⁴⁾ käynnistämistä ja on tyytyväinen siihen, että sitä varten järjestettiin laaja kuuleminen vuonna 2021. Komitea on myös kaikilta osin samaa mieltä siitä, että antisemitismin torjunnan lisäksi on pyrittävä kehittämään julkista politiikkaa ja tekemään yhteistyötä yhteisöjen tasolla vastavuoroisen hyväksynnän edistämiseksi. Komitea katsoo myös, että sen on tuettava kaikkia pyrkimyksiä varmistaa, että juutalaista alkuperää olevat Euroopan kansalaiset voivat olla luottavaisia ja tuntea olevansa turvassa ja tervetulleita kaikkialla Euroopassa ja että heillä on Euroopan unionissa valoisat tulevaisuudennäkymät.

2.4 ETSK on vakuuttunut siitä, että sen lisäksi, että antisemitismi rikkoo Euroopan juutalaisten oikeuksia, se koettelee myös Eurooppa-aatetta, yhteiseloä Euroopassa, oikeusvaltioperiaatetta, perusoikeuksia ja demokratiaa. Ilmiö vaikuttaa näin ollen kaikkiin kansalaisiin sekä kaikkiin vastuullisiin poliittisiin ja julkisiin organisaatioihin, ja se on osoitin, jonka avulla voidaan mitata eurooppalaisen elämäntavan kehitystä sekä kansalaisten ja unionin arvojen suojelun tasoa.

2.5 ETSK on samaa mieltä siitä, että Euroopan unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden on hyväksyttävä yhteiseen lähestymistapaan perustuva strategia, mutta katsoo, että tämä ei riitä. Strategioissa esitettyihin arvoihin liittyvät sitoumukset on myös pantava täytäntöön mitattavissa ja todennettavissa olevalla tavalla, ja ne on tunnustettava itsessään osoitukseksi yhteiselosta Euroopassa.

2.6 Näyttöön perustuvaan riippumattomaan tutkimukseen ja yhteisöpohjaisiin tutkimuksiin nojaavat suositukset ovat olennaisen tärkeitä kansallisten strategioiden ja niihin liittyvien toimintasuunnitelmien laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä niiden seurannassa ja arvioinnissa. Tähän tapaan on toimittu vuonna 2018 annetussa neuvoston julkilausumassa antisemitismin torjunnasta⁽⁵⁾ ja vuonna 2020 annetussa neuvoston julkilausumassa antisemitismin torjunnan valtavirtaistamisesta kaikilla politiikan aloilla⁽⁶⁾.

2.7 ETSK suosittaa, että komission tukema NOA-hanke (Networks Overcoming Antisemitism) otetaan laajasti käyttöön kaikissa jäsenvaltioissa, jotta niitä voidaan auttaa toteuttamaan ja kehittämään tehokkaasti toimintapolitiikkojaan. NOA-hankkeessa arvioidaan jäsenvaltioiden toteuttamia toimia antisemitismin torjunnassa objektiivisin kysymyksin ja indikaattorein, jotka perustuvat kansainvälisiin ja eurooppalaisiin normeihin⁽⁷⁾.

2.8 ETSK kannattaa holokaustin muistoa kunnioittavan kansainvälisen liiton (IHRA) käyttämää antisemitismin määritelmää ja soveltaa sitä. Komitea kehottaa painokkaasti myös kaikkia jäsenvaltioita ottamaan tämän määritelmän käyttöön ja soveltamaan sitä hyväksyessään toimenpiteitä ja määritellessään valtiollisten ja paikallisten instituutioiden toimintaa tällä alalla.

2.9 ETSK on tyytyväinen siihen, että strategian laatimista varten järjestettiin laaja kuuleminen⁽⁸⁾, ja pitää tätä esimerkillisinä. Syrjimättömyyden periaatetta sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan määräyksiä ja henkeä on kunnioitettava kaikilta osin.

2.10 ETSK kannattaa varauksetta sitä, että jokainen jäsenvaltio nimittää oleellisena osana strategiaansa kansallisen koordinaattorin tai erityislähettilään, ja sen olisi autettava tätä työskentelemään vapaasti ja itsenäisesti niin, että mukaan otetaan kaikki asiaankuuluvat yhteiskunnan sidosryhmät.

⁽⁴⁾ Komission tiedonanto ”EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi” (COM(2021) 615 final).

⁽⁵⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15213-2018-INIT/fi/pdf>

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/47065/st13637-fi20.pdf>

⁽⁷⁾ <https://www.noa-project.eu/report-cards/> Menetelmän avulla arvioidaan kunkin jäsenvaltion toimintaa kymmenellä alalla, jotka on otettu huomioon myös strategiassa: koulutus, viharikokset, vihapuhe, media, holokaustin muisto, urheilu, uskontojen välinen vuoropuhelu, uskonnonvapaus, kulttuuri ja kulttuuriperinnön suojelu sekä turvallisuus. Lähes kaikki perustana olevat normit pohjautuvat EU:n tai muiden kansainvälisten organisaatioiden (esim. Etj ja Unesco) hyväksymiin normeihin, ohjeisiin, suosituksiin tai suuntaviivoihin.

⁽⁸⁾ Yhdeksän eurooppalaisen juutalaisjärjestön (B'nai B'rith International, EJCC, Maailman juutalauskongressi, Euroopan juutalauskongressi, European Union of Jewish Students, European Union for Progressive Judaism, American Jewish Committee, European Association for the Preservation and Promotion of Jewish Culture and Heritage, B'nai B'rith Europe) yhteisessä suosituksessaan esittämästä 76 kohdasta 58 on sisällytetty lopulliseen strategiaan.

2.11 Euroopan unionin järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajana ETSK katsoo, että tarvitaan kiireellisiä toimia, jotka eivät tarkoita vain tapauskohtaisia kampanjoita tai antisemitismin vastaisia kampanjoita, vaan myös sitä, että Euroopan unionissa tehdään jatkuvaa seuranta- ja tiedotustyötä. Samassa yhteydessä komitea suosittaa painokkaasti, että strategian täytäntöönpanon tehostamiseksi neuvostoon perustetaan pysyvä yksikkö, joka vastaa antisemitismin seurannasta ja torjumisesta⁽⁹⁾. Yksikkö ei toimisi vain tärkeänä näkyvänä symbolina, vaan se vahvistaisi myös jäsenvaltioiden taholta komission alaisuudessa toimivan antisemitismin torjunnan ja juutalaisen elämäntavan vaalimisen koordinaattorin sekä antisemitismia käsittelevän Euroopan parlamentin työryhmän arvokasta työtä.

2.12 Komitea aikoo käsitellä asiaa vuosittain jossain tärkeimmistä operatiivisista elimistään ja tarvittaessa arvioida strategian täytäntöönpanoa myös muilla keinoin (maakohtaiset vierailut, tutkimus jne.).

3. Koulutus- ja nuorisopolitiikka

3.1 ETSK on tyytyväinen siihen, että koulutukseen kiinnitetään erityistä huomiota strategian painopisteissä. Koulutuksella on olennainen asema antisemitismin torjunnassa ja ehkäisemisessä. Lainsäädännöllä ja lain, myös rikoslain, soveltamisella on luonnollisesti tärkeä rooli torjuttaessa vihan siirtymistä sukupolvelta toiselle, mutta asenteiden, julkisen keskustelun ja mentaliteettien kehittyminen pitkällä aikavälillä on mahdollista vain koulutuspolitiikan ja yhteisöpohjaisten välineiden avulla.

3.2 Euroopan unionin perusoikeusviraston vuoden 2019 raportti⁽¹⁰⁾ osoittaa selvästi, että antisemitistiset hyökkäykset kohdistuvat hyvin usein 18–34-vuotiaisiin ja ovat monille heistä arkipäivää. Juutalaiskoulut tarvitsevat suojelua kaikkialla Euroopassa. ETSK suosittaa, että keskiasteen oppilaille, opiskelijoille ja nuorille aikuisille annetaan eturivin rooli strategian täytäntöönpanossa niin, että mukaan otetaan nuorisotyöntekijät ja opiskelijajärjestöt ja käynnistetään näiden kaikkien toimijoiden kanssa jatkuva kuuleminen ja vuoropuhelu myös paikallistasolla. Heidän kokemuksensa vihapuheesta ja viharikoksista, sosiaalisesta mediasta ja koulutuksesta ovat myös erittäin tärkeitä, sillä antisemitistiset hyökkäykset saattavat vaikuttaa ensimmäisenä juuri heihin tai he saattavat olla jopa niiden pääkohteena.

3.3 ETSK:n mielestä strategiaan olisi kuuluttava myös yhdessä kehitettyjä toimenpiteitä, joihin kaikki sidosryhmät, myös muut vähemmistöryhmät ja uskontojen välisten organisaatioiden edustajat, osallistuisivat, jotta voitaisiin saada aikaan syvälinen muutos.

3.4 Yliopistot ja tiedeyhteisöt voivat olla toisinaan antisemitismin intellektuaalisia pesäkkeitä. Yhtenä strategian painopisteenä olisi oltava yliopistojen hallinnon osallistuminen antisemitismin torjuntaan. Ohjeistusta tähän annetaan Unescon julkaisussa *Addressing Antisemitism through Education*⁽¹¹⁾, jonka käytännön soveltamisesta olisi suositeltavaa tehdä pakollista. Näihin ohjeisiin kuuluu muun muassa avointen mekanismien aktivointi antisemitismitapauksissa, mikä tarkoittaa asianmukaista menettelyä, ilmoittamista tapauksista ja niiden seuranta sekä myös yliopiston johdon mahdollisten antisemitististen toimien kumoamista.

3.5 Jotta koulujen ja yliopistojen opetushenkilöstölle voidaan tehdä selväksi, mitä antisemitismi tarkoittaa, heille tulee antaa käytännön mahdollisuus hyödyntää strategiassa mainittuja koulutus- ja opetusmahdollisuuksia. Kouluja olisi myös kannustettava taloudellisesti ja opetuksen organisoinnin avulla toteuttamaan asiaa koskevia tietoisuutta ja tietoa lisääviä ohjelmia, joihin otetaan mukaan juutalaisorganisaatiot, kansalaisjärjestöt ja uskonnolliset järjestöt, jotta voidaan torjua holokaustin kiistämistä, disinformaatiota sekä holokaustin peittelemistä ja vähättelyä ja ehkäistä natsien ja heidän kanssaan yhteistyötä tekevien ihannointia. Vastaavia ohjelmia voitaisiin tarjota osana maahanmuuttajille tarkoitettuja (kotouttamis) kursseja. ETSK pitää toivottavana ja asianmukaisena, että myös EU:n ja jäsenvaltioiden päätöksentekoaikojen jäsenet voisivat osallistua koulutukseen, jonka puitteissa he voisivat lisätä tietämystään juutalaisyhteisöstä ja muista vähemmistöistä.

3.6 Euroopan juutalaisyhteisön tulevaisuuteen ja turvallisuuteen liittyen ETSK suosittaa, että jäsenvaltiot antavat toimivaltaisten ministeriöidensä tehtäväksi tutkia kansallisten opetussuunnitelmien ja oppilaitosten opetusohjelmien sisältöä ja suuntaviivoja antisemitismia ja juutalaisten arvojen ja identiteetin tunnustamista koskevissa asioissa, sekä luovat

⁽⁹⁾ ETSK:n puheenjohtajan avauspuheenvuoro antisemitismia koskevassa keskustelussa, joka käytiin 10. helmikuuta 2022 SOC-jaoston kokouksessa aiheita "EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi" (asiakokonaisuus SOC/704) käsittelevään lausuntoon liittyen.

⁽¹⁰⁾ Young Jewish Europeans, Perceptions and experiences of antisemitism, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-young-jewish-europeans_en.pdf

⁽¹¹⁾ <https://en.unesco.org/preventing-violent-extremism/education/antisemitism>

koulutusta varten yhteistyössä ammattijärjestöjen ja juutalaisyhteisön edustajien kanssa koulutussisältöä ja opetusaineistoa, joissa käsitellään asiaan liittyviä oleellisia kysymyksiä, muun muassa etnisen suvaitsemattomuuden, rasismien, viharikosten ja ennakkoluulojen torjuntaa.

3.7 ETSK suosittaa, että komissio kehittää saataville opetuksen tukimateriaalia, joka tavoittaa kaikki asiaankuuluvat ryhmät ja jossa määritellään koulutuksen kielellä ja vähemmistöjen, muun muassa juutalaisyhteisöjen, edun mukaisesti, mitä tarkoittaa kuulua demokratian ja perusihmisoikeuksien arvoihin perustuvaan Euroopan unioniin, jossa monimuotoisuus ja syrjinnän torjunta ovat ilmeisiä implisiittisiä arvoja.

3.8 ETSK suosittaa, että keski- ja korkea-asteen oppilaitokset sisällyttävät syrjinnän vastaiseen politiikkaansa selkeästi sekä antisemitismien torjuntaan sitoutumisen että juutalaisten arvojen tunnustamisen.

3.9 Komitea suosittaa, että juutalaisille nuorisjärjestöille annetaan eturivin rooli juutalaisen elämäntavan edistämiseen tähtäävässä tulevassa julkisessa politiikassa kaikilla strategiassa määritellyillä aloilla ja että niille varmistetaan poliittisten päättäjien tuki toimiensa toteuttamisessa.

4. Media

4.1 Antisemitistisen sisällön torjumiseksi median olisi osana tavanomaista toimintaansa ryhdyttävä yhteisten arvojen pohjalta päättäväisiin toimiin ja tuettava voimakkaasti sellaisen myönteisen sisällön levittämistä, jossa tunnustetaan vähemmistöjen, myös juutalaista alkuperää olevien ihmisten, ihmisarvo ja oikeudet, tarvittaessa sosiaalisen median kampanjojen avulla.

4.2 Juutalaisyhteisöjen ja niiden jäsenten edustus on sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa usein hyvin vähäistä, ja mediassa keskitytään pääasiassa antisemitistisen väkivallan ja terrorismin vaikutuksiin sekä holokaustin muiston vaalimiseen Euroopassa, jotka ovat sinänsä ilman muuta tärkeitä aiheita. Olisi kuitenkin mielenkiintoista välittää tämän lisäksi myönteisempää sisältöä, jossa esiteltäisiin esimerkiksi juutalaista nykytaidetta tai juutalaisia juhlia tai tehtäisiin tunnetuksi juutalaiskieliä yhteiselon merkityksen tunnustamisen hengessä.

4.3 Kulttuuritoiminnan lisäksi Euroopan unionin jäsenvaltioissa on parhaillaan käynnissä useita kansalaisyhteiskunnan tai juutalaisyhteisön hankkeita ja aloitteita, joiden tavoitteena on osallistavampi ja demokraattisempi, EU:n arvot ja tavoitteet huomioitava Eurooppa. Näitä aloitteita toteutetaan useilla aloilla, muun muassa rasismien torjunnan, ihmisoikeuksien, ympäristönsuojelun ja kulttuurisen monimuotoisuuden aloilla.

4.4 ETSK katsoo, että sen lisäksi, että sosiaalisessa mediassa tarjotaan mahdollisuus tutustua juutalaisyhteisön perinteisiin arvoihin ja niiden historiallisiin ja uskonnollisiin ilmentymiin, yhteiskunnalla olisi yleensä oltava käsitys juutalaisyhteisön aktivismin myönteisistä vaikutuksista koko yhteiskuntaan, sillä niillä voi myös olla tärkeä rooli stereotyyppien torjunnassa ⁽¹²⁾.

4.5 Toimittajille suunnatun koulutuksen ja tiedottamisen avulla on parannettava tietämystä ja ymmärrystä juutalaisesta elämäntavasta mediassa siten, että aiheesta raportoidaan tasapainoisemmin ja sensitiivisemmin.

4.6 Mediassa olisi käytettävä järjestelmällisesti kaikkia saatavilla olevia perustuslaillisia ja eurooppalaisia oikeudellisia välineitä antisemitistisen sisällön torjumiseksi. Tätä varten olisi myös toteutettava järjestelmällistä tutkintatoimintaa yhdessä mediaa valvovien valtiollisten elinten ja seurantaelinten kanssa.

5. Kulttuuri

5.1 ETSK katsoo, että juutalaisen kulttuurin, joka on kulttuuriperintönä erottamaton osa eurooppalaista identiteettiä, on oltava paremmin kansalaisten ja suuren yleisön ulottuvilla, ja sitä on tuotava lähemmäs kansalaisia. Näin tarjoutuisi myös erinomainen tilaisuus edistää keskinäistä ja yhteisöjen välistä ymmärrystä, joka on edellytys paitsi Eurooppa-aatteen menestykselle myös juutalaisen identiteetin kehittämiseksi ja tätä identiteettiä tunnustavien yhteisöjen vahvistamiselle.

5.2 Kouluissa on yhä tärkeämpää antaa opetusta juutalaiskulttuurista kiistattomana, kiinteänä ja erottamattomana osana Euroopan kulttuurien kirjoa, sillä holokaustin seurauksena vain harvoilla ihmisillä on päivittäin yhteys juutalaiseen elämäntapaan.

⁽¹²⁾ Esimerkkejä tämän tyyppisistä kampanjoista ja hankkeista: <https://www.noa-project.eu/profiles/>

5.3 ETSK on vakuuttunut siitä, että kulttuuriperintö olisi tunnustettava ja sitä olisi kunnioitettava ja edistettävä elävänä ja kehittyvänä todellisuutena eikä vain menneisyyden perintönä. Tätä varten on tarpeen tukea osallistumisen ja sitoutumisen lisäämistä paikallistasolla edistämällä kumppanuuksia sidosryhmien kanssa.

5.4 Strategiassa mainitaan Faron yleissopimus⁽¹³⁾, mutta siinä ei käsitellä sen käytännön soveltamista. Yleissopimuksen puitteet ja suuntaviivat on toteutettava käytännössä yhteistyön ja kehityksen edistämiseksi tieteen, kulttuurin, taiteen ja koulutuksen sekä matkailun aloilla.

5.5 Komitea kehottaa unionin toimielimiä, jäsenvaltioita, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja työmarkkinajärjestöjä esittelemään asianmukaisesti juutalaisten panosta Euroopan unionille ja arvostamaan sitä kiinteänä ja erottamattomana osana yhteistä kulttuuriamme. Mallina voitaisiin käyttää esimerkiksi juutalaisen elämäntavan ja kulttuurin teemavuotta ”1700 vuotta juutalaista elämää Saksassa”. Komitea ehdottaa, että tuetaan juutalaisen kulttuurin eurooppalaisia teemapäiviä ja otetaan mukaan asiaankuuluvat instituutiot ja kansalaisyhteiskunta, ja kannustaa tekemään yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa sen kulttuurireittejä koskevan ohjelman toteuttamisessa ja laajentamisessa.

5.6 Tällaisten aloitteiden puuttuessa olisi laadittava kansallisia sääntöjä ja ohjeita juutalaisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi ja elvyttämiseksi ja varmistettava samalla riittävä rahoitus tähän tarkoitukseen. Kulttuurienvälisessä vuoropuhelussa olisi tuettava juutalaisen kulttuurin osallistumista ja sen esittämistä.

5.7 ETSK katsoo, että on tarpeen ottaa käyttöön pitkäaikaisia ja yhdennettyjä kulttuuriperinnön säilyttämisstrategioita, jotka perustuvat paikallisyhteisöjen osallistumiseen ja monialaiseen lähestymistapaan, ja tukea taloudellisesti niiden toteuttamista. Tätä varten olisi määriteltävä asiaankuuluvat sidosryhmät (paikallisyhteisöt, kunnat, vapaaehtoistyöntekijät, aktivistit, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, juutalaisten uskonnolliset yhteisöt, kirkot, alueelliset ja kansalliset instituutiot, viranomaiset) ja tiedotus-, osallistumis- ja kuulemismenettelyt, kartoitettava yhteistyö- ja kumppanuusmahdollisuuksia ja tuettava järjestelmällisesti näitä prosesseja. On tärkeää ottaa toimintaa pysyvästi mukaan Euroopan suurin juutalaista kulttuuriperintöä suojeleva järjestö European Association for the Preservation and Promotion of Jewish Culture and Heritage (AEPJ).

6. Vihapuhe, viharikokset ja turvallisuus

6.1 Selkeä ja vankka lainsäädäntökehys, jossa puututaan järjestelmällisesti vihapuheeseen ja siihen liittyviin ilmiöihin, kuten disinformaatioon, on olennainen ja välttämätön osa unionin oikeusjärjestystä, mutta se ei yksinään riitä. Lisäksi tarvitaan opetusvälineitä ja mittavia koulutusohjelmia, joilla voidaan tavoittaa kansalaiset ja edistää muun muassa digitaalista lukutaitoa ja informaatiolukutaitoa, määrittellä vastuullisen kansalaisuuden arvot ja tarjota koulutusta ennakkoluulojen ja disinformaation torjumiseksi. Tavoitteena on rakentaa keskinäisen ymmärryksen kulttuuria.

6.2 ETSK:n mielestä on olennaisen tärkeää ymmärtää, mistä juutalaisiin ja juutalaisyhteisöihin kohdistuva väkivalta juontaa juurensa ja kartoittaa sen syyt, jotta voidaan toimia tehokkaasti paitsi rikosoikeudellisesti myös turvautumalla tehokkaampiin toimiin yhteisöjen ja yhteiskunnan tasolla. Niihin kuuluvat muun muassa syrjinnän torjumista koskevien valistuskampanjoiden tukeminen, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tukeminen koulutuksen tarjoamisessa kohde-ryhmille, jotta ne osaisivat tunnistaa vihapuheen ja viharikokset ja reagoida niihin, sekä tuen ja rahoituksen tarjoaminen kansalaisyhteiskunnan organisaatioille seuranta-, tiedonkeruu- ja raportointitoimintaa varten kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

6.3 ETSK katsoo, että kaikilla kansalaisilla ei ole tässä samanlaista vastuuta, vaan että on ennen kaikkea korostettava niiden henkilöiden vastuuta, joiden toiminnalla on suurin vaikutus sosiaalisiin ennakkoluuloihin. Toimet on kohdistettava tarpeen tullen pääasiassa juuri heihin ja vakavimmissa tapauksissa heidät on haastettava oikeuteen. Tällaisia henkilöitä ovat muun muassa poliittiset toimijat, julkis- ja paikallishallinnon virkamiehet sekä lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten edustajat. Heidän tekoihinsa on puututtava ensisijaisesti ja asianmukaisella tavalla.

6.4 Näissä instituutioissa, erityisesti lainvalvontayksiköissä, on vahvistettava sisäistä, valistukseen keskittyvää koulutusta ja tehtävä säännöllisesti tutkimuksia sisäisen tilanteen arvioimista varten, jotta voidaan suunnitella toimintapolitiikkoja mahdollisten ennakkoluulojen paljastamiseksi henkilöstön keskuudessa ja parantaa tilannetta.

⁽¹³⁾ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=199>

6.5 ETSK suosittaa, että Euroopan unionin perusoikeusvirasto analysoi perusteellisemmin nykyistä turvallisuustilannetta ja juutalaiseen elämäntapaan kohdistuvia uhkia. Samaan aikaan olisi tutkittava ja ehkäistävä viestinnän ja julkisen politiikan välineiden avulla juutalaisyhteisöön jäsenvaltioiden tasolla kohdistuvia disinformaatioyrityksiä, jotka perustuvat väärin tai virheellisiin tietoihin erityisesti rituaaleista.

6.6 Olisi vahvistettava lainvalvontaviranomaisten ja juutalaisyhteisöjen organisaatioiden välisiä institutionaalisia yhteistyömekanismeja ja tarjottava tarvittavaa koulutusta, jotta poliisi pystyisi tunnistamaan täsmällisesti tällaiset rikokset ja niiden syyt, jotka perustuvat ennakkoluuloihin. Uhrien oikeuksia koskevan EU:n strategian (2020–2025) ⁽¹⁴⁾ mukaisesti olisi tuettava juutalaisyhteisön ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden valmiuksia tarjota tukipalveluja uhreille. EU:n tasolla olisi kerättävä yhdenmukaisesti ja kattavasti vertailukelpoisempaa tietoa.

6.7 Populismien maailmanlaajuinen nousu korostaa tarvetta kiinnittää huomiota antisemitismien laajempaan sosiaaliseen kontekstiin pyrittäessä torjumaan tätä ilmiötä. Muukalaisviha, homofobia, transfobia, rasismi ja romanivastaisuus kulkevat usein käsi kädessä antisemitismien kanssa, eikä yhdenlaista vihaa voida poistaa, jos samalla ohitetaan muunlaiset vihan muodot. Nämä ovat saman sosiaalisen ilmiön erilaisia oireita, joita ei voida tulkita tai käsitellä tehokkaasti erillisinä.

6.8 Euroopan juutalaisyhteisöissä on tarvetta turvallisuuden vahvistamiselle kouluissa, synagogissa ja yhteisökeskuksissa. Valtioiden olisi lähestyttävä asiaa kattavasti ja kokonaisvaltaisesti ja toteutettava toimia ja/tai tarjottava rahoitusta näiden haasteiden ratkaisemiseksi, jotta voitaisiin varmistaa juutalaisinstituutioiden ja -yhteisöjen turvallisuus.

7. Uskonnonvapaus ja uskonnon harjoittamisen vapaus

7.1 Kaikkien jäsenvaltioiden on varmistettava kansalaisten vapaus uskonnolliseen vakaumukseen ja rituaaleihin ja niiden harjoittamiseen ilman pelkoa. Uskontoihin ja erityisesti juutalaisuuteen kohdistuvan pelottelun, tapahtuu se millä tavalla tahansa, olisi katsottava loukkaavan demokraattista oikeusjärjestystä.

7.2 Uskontojen välistä vuoropuhelua varten tarvitaan strategioita, jotka perustuvat eri uskonnollisille järjestöille yhteisiin arvoihin, eikä sitä pidä nähdä ja toteuttaa pelkkänä kohtelaisuutena. Sitä on tuettava erityisin valtiollisin välinein.

7.3 Juutalaisyhteisöt haluavat poistaa kasvavan oikeudellisen epävarmuuden, joka koskee rituaaliteurastusta (šehita) ja ympärileikkausta (brit mila), ja toivovat, että tämä kysymys ratkaistaan yhdenmukaisesti unionin lainsäädännön tasolla. ETSK suosittaa, että näistä aiheista keskustellaan järjestelmällisesti juutalaisyhteisöjen kanssa ja että ne ratkaistaan oikeudellisesti ja tunnustetaan, että ne ovat olleet myös Euroopassa olennainen osa juutalaisten uskonnollista elämää tuhansien vuosien ajan.

8. Kansainvälinen ulottuvuus

8.1 ETSK kannustaa Euroopan komissiota antamaan antisemitismien torjunnalle ja juutalaista elämäntapaa tukevalle strategiselle ohjelmalle vahvan ulkopoliittisen ulottuvuuden kolmansien maiden ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa tehtävän yhteistyön kaikilla osa-alueilla.

8.2 ETSK on tyytyväinen siihen, että komission tiedonannossa on otettu huomioon kansainvälinen aspekti, ja pitää erityisesti EU:n naapuruuspolitiikan ja kehitysyhteistyön välineitä sekä välineitä, jotka auttavat lähentämään ehdokasvaltioita unioniin, asianmukaisina mekanismeina antisemitismien torjunnassa ja juutalaisen elämäntavan edistämisessä.

9. Urheilu

9.1 Koska urheilussa ja erityisesti jalkapallossa on niiden suosion ja laajan julkisuuden vuoksi vakava antisemitismien vaara ja koska urheilu voi toisaalta olla myös tärkeä väline tämän ilmiön tehokkaassa torjunnassa, ETSK on vakuuttunut siitä, että myös tällä alalla on annettava vahvoja suosituksia ja laadittava suuntaviivoja. Komitea tukeekin monimuotoisuutta ja syrjinnän torjumista koskevan FIFA:n parhaiden käytäntöjen oppaan suuntaviivoja, jotka voisivat myös tarjota tärkeän viitekehyksen strategialle.

⁽¹⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52020DC0258>

9.2 Urheiluliittojen ja -järjestöjen on määriteltävä tavoitteensa aiheittain FIFAn suositusten pohjalta (sisäiset säännöt, seuraamukset ja niiden täytäntöönpanon seuranta, koulutus, verkostoituminen ja yhteistyö, viestintä ja yhtäläiset mahdollisuudet).

9.3 ETSK katsoo, että olisi kehitettävä ja otettava laajasti käyttöön kannattajille, seuroille ja yhdistyksille suunnattuja koulutus- ja tiedotusohjelmia osana niiden selkeää sitoutumista. Kannattajille asetettaviin seuraamuksiin voitaisiin sisällyttää rikosoikeudellisten seuraamusten lisäksi tai niistä riippumatta myös vastaavan koulutuksen suorittaminen.

9.4 Komitea katsoo, että kannattajien yhteisölle on tarpeen laatia oppimateriaalia, jotta he ymmärtäisivät paremmin jalkapallokatsomoissa esiintyvän antisemitismin historiallista kontekstia ja jotta voitaisiin samalla auttaa luomaan osallisuutta edistävää kulttuuria ⁽¹⁵⁾.

9.5 Kansallisia liittoja ja seuroja olisi kannustettava urheilun keinoin laatimaan itse yhteistyössä asiaankuuluvien paikallisten organisaatioiden kanssa koulutusjulkaisuja ja valistusohjelmia ⁽¹⁶⁾.

Bryssel 23. maaliskuuta 2022.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*

⁽¹⁵⁾ Esimerkiksi <https://changingthechants.eu/wp-content/uploads/2021/10/Guidelines.ENGpdf.pdf>

⁽¹⁶⁾ Chelsea joukkueen käsikirja on tästä hyvä esimerkki: <https://www.efdn.org/wp-content/uploads/2018/05/CFC-CST-KIO-Antisemitism-Stewards-Guide-2018.pdf>, samoin kuin aloite Show Racism The Red Card: <https://www.theredcard.org/>